ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 17ης Μαρτίου 2005 *

Στην υπόθεση Τ-160/03,

AFCon Management Consultants, με έδρα το Bray (Ιρλανδία),

Patrick Mc Mullin, κάτοικος Bray,

Seamus O'Grady, κάτοικος Bray,

εκπροσωπούμενοι από τον B. O'Connor, solicitor, και τον I. Carreño, δικηγόρο,

ενάγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους J. Enegren και F. Hoffmeister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένης,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

με αντικείμενο αίτηση αποκαταστάσεως της ζημίας που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν οι ενάγοντες λόγω παρατυπιών της διαδικασίας υποβολής προσφορών για ένα σχέδιο που χρηματοδοτείται μέσω του προγράμματος Tacis («Σχέδιο FDRUS 9902 — Agricultural extension services in South Russia»),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από την P. Lindh, Πρόεδρο, και τους R. García-Valdecasas και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Ιουλίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η AFCon Management Consultants (στο εξής: AFCon) είναι μιά εταιρία συμβούλων με ειδίκευση στον γεωργικό τομέα στις χώρες των οποίων η οικονομία βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο, της οποίας ο P. Mc Mullin και ο S. O'Grady είναι διαχειριστές, μέτοχοι και ιδρυτές (στο εξής: συλλήβδην, ενάγοντες).

2 Στις 28 Μαΐου 1999, η Επιτροπή δημοσίευσε περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολή προσφορών στο πλαίσιο του προγράμματος Tacis για μια σύμβαση παροχής υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας που τιτλοφορείται «Agricultural extension services in South Russia» (Υπηρεσίες γεωργικής επεκτάσεως στη Νότια Ρωσία) και φέρει την ένδειξη FDRUS 9902 (στο εξής: επίμαχη σύμβαση).

3 Μεταξύ των 21 επιχειρήσεων που είχαν εκφράσει το ενδιαφέρον τους για την ως άνω πρόσκληση προς υποβολή προσφορών, η επιτροπή αξιολογήσεως κατήρτισε, στις 29 Ιουλίου 1999, έναν περιορισμένο πίνακα δέκα επιχειρήσεων που εκλήθησαν, εν συνεχεία, να υποβάλουν προσφορά.

4 Στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 1999, η επιτροπή αξιολογήσεως συνεδρίασε προκειμένου να προβεί στην αξιολόγηση των οκτώ προσφορών που ελήφθησαν (στο εξής: πρώτη αξιολόγηση). Η επιτροπή θεώρησε ότι η προσφορά της κοινοπραξίας των εταιριών GFA — Gesellschaft für Agrarprojekte mbH (GFA-Agrar) και Stoas Agri-projects Foundation (Stoas) ήταν η καλύτερη, ενώ η προσφορά της AFCon βρισκόταν στη δεύτερη θέση.

5 Εν συνεχεία, η Επιτροπή ανακάλυψε την ύπαρξη συγκρούσεως συμφερόντων μεταξύ ενός μέλους της επιτροπής αξιολογήσεως και της κοινοπραξίας των εταιριών GFA-Agrar και Stoas (GFA). Συγκεκριμένα, το μέλος αυτό, ο κ. Α, εργαζόταν στην Agriment International BV, θυγατρική της Stoas. Η Επιτροπή διέκοψε τη συνεργασία της με τον κ. Α και τον ενημέρωσε ότι δεν επρόκειτο πλέον να προσφύγει στις υπηρεσίες του.

6 Λόγω της ως άνω συγκρούσεως συμφερόντων, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 3 Μαρτίου 2000, να ακυρώσει την πρώτη αξιολόγηση και να αναθέσει σε μια επιτροπή αποτελούμενη από νέα μέλη την αποστολή να προβεί σε μια δεύτερη αξιολόγηση. Η Επιτροπή ενημέρωσε τους υποβαλόντες προσφορά, με έγγραφο της 28ης Μαρτίου 2000, σχετικά με την ως άνω απόφαση.

7 Στις 15 και 16 Μαΐου 2000, η επιτροπή αξιολογήσεως προέβη σε δεύτερη αξιολόγηση των προσφορών (στο εξής: δεύτερη αξιολόγηση). Μετά την περάτωση της εν λόγω αξιολογήσεως, η προσφορά της GFA κρίθηκε η καλύτερη. Η τεχνική προσφορά της GFA έλαβε τη βαθμολογία επίδοσης 72,69 % (τρίτη θέση)· η οικονομική προσφορά της ανερχόταν σε 2 131 870 ευρώ (πρώτη θέση). Η προσφορά της AFCon κατατάχθηκε στη δεύτερη θέση με μια τεχνική προσφορά που έλαβε τη βαθμολογική επίδοση 75,32 % (πρώτη θέση) και μια οικονομική προσφορά ύψους 2 499 750 ευρώ (έκτη θέση).

8 Τον Αύγουστο του 2000, η Επιτροπή ανέθεσε τη σύμβαση στη GFA. Με έγγραφο της 17ης Αυγούστου 2000, ενημέρωσε σχετικά την AFCon.

9 Στις 9 Οκτωβρίου 2000, η AFCon υπέβαλε καταγγελία προς την Επιτροπή σχετικά με την κακή διαχείριση της διαδικασίας υποβολής προσφορών. Η AFCon υποστήριξε ότι η οικονομική προσφορά της GFA ήταν χαμηλότερη από τις αγοραίες τιμές. Η Επιτροπή απέρριψε την ως άνω καταγγελία στις 9 Νοεμβρίου 2000.

10 Με έγγραφα της 18ης Δεκεμβρίου 2000 και της 31ης Ιανουαρίου 2001, η AFCon ισχυρίστηκε ότι η GFA είχε παραβεί τους όρους της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών. Με έγγραφο της 28ης Φεβρουαρίου 2001, η Επιτροπή αντέκρουσε τον ως άνω ισχυρισμό.

11 Με έγγραφο της 15ης Μαρτίου 2001, η AFCon υπενθύμισε ότι η προσφορά της GFA δεν τηρούσε τη διαδικασία της συνάψεως συμβάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Tacis. Η Επιτροπή δεν απάντησε στο ως άνω έγγραφο.

12 Στις 15 Μαΐου 2001, η AFCon υπέβαλε καταγγελία προς τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή. Σύμφωνα με την καταγγελία αυτή:

— η οικονομική προσφορά της GFA δεν ήταν σύμφωνη με την πρόσκληση προς υποβολή προσφορών (πρώτη αιτίαση)·

— η Επιτροπή, αφού ανακάλυψε την ύπαρξη συγκρούσεως συμφερόντων, δεν έλαβε τα απαιτούμενα από τους κανόνες περί συνάψεως των συμβάσεων μέτρα (δεύτερη αιτίαση)·

— η Επιτροπή παρέβη τους όρους της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών με το να επιτρέψει στην εταιρία στην οποία κατακυρώθηκε η σύμβαση να αντικαταστήσει την πλειονότητα των εμπειρογνωμόνων που εργάζονται επί μακρό χρονικό διάστημα από τρίτα πρόσωπα, ορισμένες εβδομάδες μετά την υπογραφή της συμβάσεως (τρίτη αιτίαση).

13 Με την απόφασή του της 22ας Απριλίου 2002 (απόφαση 834/2001/GG), ο Διαμεσολαβητής θεώρησε ότι μόνον η πρώτη αιτίαση ήταν βάσιμη. Συναφώς, ανέφερε ότι:

«Αποτελεί ορθή διοικητική πρακτική στις διαδικασίες υποβολής προσφορών το να τηρεί η διοίκηση τους κανόνες που έχουν θεσπισθεί για τις ως άνω διαδικασίες. Η Επιτροπή, επιτρέποντας σε υποβαλόντες προσφορά να συμπεριλάβουν τις αμοιβές εμπειρογνωμόνων στο πλαίσιο των αποδοτέων εξόδων στην παρούσα υπόθεση, δεν τήρησε τους εφαρμοστέους επί της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών κανόνες και τον σκοπό που επιδιώκουν οι κανόνες αυτοί. Τούτο συνιστά περίπτωση κακής διοίκησης.»

14 Όσον αφορά τη δεύτερη και την τρίτη αιτίαση, ο Διαμεσολαβητής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υφίστανται πράξεις κακής διοίκησης εκ μέρους της Επιτροπής.

15 Με έγγραφο της 25ης Μαΐου 2002, η AFCon ζήτησε από την Επιτροπή να της καταβάλει τα ακόλουθα ποσά προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη λόγω του ότι δεν της ανατέθηκε η σύμβαση:

— απώλειες κερδών: 624 937 ευρώ·

— απώλεια του «γοήτρου» της εταιρίας σε σχέση με την ανάληψη έργων: 600 000 ευρώ·

— απώλεια «επαγγελματικής ανέλιξης»: 150 000 ευρώ.

16 Με έγγραφο της 25ης Ιουλίου 2002, η Επιτροπή απέρριψε το ως άνω αίτημα.

17 Με έγγραφο της 13ης Σεπτεμβρίου 2002, η AFCon ζήτησε από την Επιτροπή να της διαβιβάσει ορισμένα έγγραφα σχετικά με τη διαδικασία συνάψεως της επίμαχης συμβάσεως. Η Επιτροπή έκανε δεκτό το αίτημα αυτό στις 3 Οκτωβρίου 2002, εξαιρουμένων των εκθέσεων αξιολογήσεως και των πρακτικών της επιτροπής αξιολογήσεως και των προσφορών των ανταγωνιστών, που εμπίπτουν στο πεδίο των εξαιρέσεων οι οποίες προβλέπονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 4, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, και στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145, σ. 43).

18 Με έγγραφο της 11ης Οκτωβρίου 2002, η AFCon υπέβαλε επιβεβαιωτική αίτηση κατά την έννοια του κανονισμού 1049/2001. Η εν λόγω εταιρία ζητούσε να της χορηγηθεί πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία συνάψεως της επίμαχης συμβάσεως.

19 Με έγγραφο της 22ας Νοεμβρίου 2002, η Επιτροπή χορήγησε στην ως άνω εταιρία πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα και, κατά τα λοιπά, επιβεβαίωσε την άρνησή της να διαβιβάσει τα ζητούμενα έγγραφα.

20 Παράλληλα, με έγγραφο της 4ης Σεπτεμβρίου 2002 το οποίο απευθυνόταν στον D. Byrne, μέλος της Επιτροπής, ο Ιρλανδός Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, D. Roche, εκφράστηκε υπέρ της AFCon και ζήτησε από την Επιτροπή να εξεύρει μια λύση στη διαφορά με την AFCon.

21 Με έγγραφα της 10ης Οκτωβρίου 2002 και της 4ης Νοεμβρίου 2002, η Επιτροπή επανέλαβε την άποψή της ως προς τη νομιμότητα της επίμαχης διαδικασίας υποβολής προσφορών.

22 Στις 15 Νοεμβρίου 2002, ο B. Crowley, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, υπέβαλε γραπτή ερώτηση (3365/02) προς την Επιτροπή σχετικά με τη σύναψη της επίμαχης συμβάσεως. Ο C. Patten, μέλος της Επιτροπής, απάντησε στην ως άνω ερώτηση στις 23 Δεκεμβρίου 2002. Εν συνεχεία, ο B. Crowley απηύθυνε επιστολή προς τον C. Patten, στην οποία ο τελευταίος απάντησε στις 3 Απριλίου 2003.

23 Με έγγραφο της 18ης Φεβρουαρίου 2003, ο D. Roche παρενέβη για δεύτερη φορά υπέρ της AFCon ενώπιον του D. Byrne. Με έγγραφο της 8ης Απριλίου 2003, ο D. Byrne επανέλαβε την άποψη της Επιτροπής.

Διαδικασία

24 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Μαΐου 2003, οι ενάγοντες άσκησαν την παρούσα αγωγή.

25 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, έθεσε εγγράφως ορισμένες ερωτήσεις στους διαδίκους και ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένο αριθμό εγγράφων. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως προς τα αιτήματα αυτά.

26 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 6ης Ιουλίου 2004.

Αιτήματα των διαδίκων

27 Οι ενάγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει την Επιτροπή στην καταβολή αποζημιώσεως προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω παρατυπιών κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών για το σχέδιο Tacis FDRUS 9902, πλέον τόκων από της επελεύσεως της ζημίας·

— να υποχρεώσει την Επιτροπή στην καταβολή τόκων επί του ποσού της αποζημιώσεως από της εκδόσεως της αποφάσεως επί της παρούσας υποθέσεως·

— να διατάξει την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα αφορώντα τη διαδικασία αξιολογήσεως των προσφορών·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

28 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή·

— να καταδικάσει τους ενάγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Α — *Επί του αιτήματος διεξαγωγής αποδείξεων*

29 Οι ενάγοντες ζήτησαν από το Πρωτοδικείο να διατάξει την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 65, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα αφορώντα τη διαδικασία υποβολής προσφορών και, ενδεχομένως, να προβεί στην εξέταση μαρτύρων.

30 Το Πρωτοδικείο ζήτησε, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, από την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, να προσκομίσει στοιχεία σχετικά με τις προσφορές των υποβαλόντων προσφορά καθώς και τα σχετικά με την πρώτη και τη δεύτερη αξιολόγηση έγγραφα. Τα εν λόγω αιτήματα συμπίπτουν, κατ' ουσίαν, με τα

αιτήματα διεξαγωγής αποδείξεων που υπέβαλαν οι ενάγοντες. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί από τα στοιχεία της δικογραφίας προκειμένου να επιλύσει τη διαφορά χωρίς να διατάξει την προσκόμιση άλλων εγγράφων ούτε την εξέταση μαρτύρων.

Β — *Επί του αιτήματος αποζημιώσεως*

31 Το κοινοτικό δίκαιο αναγνωρίζει δικαίωμα αποζημιώσεως αν συντρέχουν τρεις προϋποθέσεις, ότι δηλαδή ο παραβιασθείς κανόνας δικαίου αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, ότι η παράβαση είναι κατάφωρη και ότι υφίσταται άμεσος αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παραβάσεως της υποχρεώσεως που υπέχει το όργανο που εξέδωσε την πράξη και της ζημίας που υπέστησαν τα βλαβέντα πρόσωπα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Μαρτίου 1996, C-46/93 και C-48/93, Brasserie du pêcheur και Factortame, Συλλογή 1996, σ. I-1029, σκέψη 51, και της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψεις 41 και 42).

32 Πρέπει να εξεταστεί αν οι ενάγοντες απέδειξαν τη συνδρομή των διαφόρων αυτών προϋποθέσεων στην προκειμένη περίπτωση.

1. *Επί της ελλείψεως νομιμότητας της προσαπτόμενης στην Επιτροπή συμπεριφοράς*

33 Οι ενάγοντες επικαλούνται, κατ' ουσίαν, την ύπαρξη τριών περιπτώσεων παράνομης συμπεριφοράς. Πρώτον, η προσφορά της GFA δεν είναι σύμφωνη με τους όρους της επίμαχης συμβάσεως. Δεύτερον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη μη σύννομα κριτήρια αξιολογήσεως. Τρίτον, η Επιτροπή δεν έλαβε τα επιβεβλημένα μέτρα αφού ανακάλυψε την ύπαρξη συγκρούσεως συμφερόντων.

α) Επί του συννόμου της προσφοράς της GFA

Επιχειρήματα των διαδίκων

34 Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι η προσφορά της GFA δεν ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της επίμαχης συμβάσεως. Οι κανόνες αυτοί αποτελούνται:

— από τις οδηγίες προς τους υποβάλλοντες προσφορά [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SCR(E) Tacis, «Instructions to tenderers», έκδοση της 22ας Ιουνίου 1999], και ειδικότερα το σημείο C.2.1·

— από τις κατευθυντήριες γραμμές για την προετοιμασία της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SCR(E) Tacis, «Guidelines for the preparation of the technical and financial proposal», έκδοση Ιανουαρίου 1999] (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), και ειδικότερα τις σχετικές με την προετοιμασία διατάξεις των παραρτημάτων B («Organisation and methods») και D («Breakdown of prices for Tacis contracts»)·

— από τη συγγραφή υποχρεώσεων της επίμαχης συμβάσεως (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Technical assistance to economic reform in the food and agriculture sector, Terms of reference, Project: Russia "Agricultural extension services in South Russia — Farm extension project"», της 4ης Ιουνίου 1999).

35 Κατά τους ενάγοντες, από τους ως άνω κανόνες προκύπτει ότι η οικονομική προσφορά πρέπει να αντιστοιχεί προς την τεχνική προσφορά και να αναφέρει στη σχετική θέση την αμοιβή των προσώπων που είναι επιφορτισμένα με τις δραστηριότητες καταρτίσεως.

36 Οι ως άνω κανόνες δεν έχουν διφορούμενο χαρακτήρα. Αποσκοπούν δε στο να τυγχάνουν όλες οι προσφορές ίσης μεταχειρίσεως ενόψει της συγκρίσεως των προσφορών. Οι κανόνες αυτοί επιβεβαιώθηκαν από την πρακτική της Επιτροπής στο πλαίσιο μιας συμβάσεως παρεμφερούς και σύγχρονης με την επίμαχη (FDRUS 9901).

37 Η GFA παρέβη τους ως άνω κανόνες, καθόσον:

— η ποσότητα «ανθρωποημερών» που περιέχεται στην τεχνική προσφορά της υπερβαίνει εκείνη που εμφαίνεται στην οικονομική προσφορά της·

— στην οικονομική προσφορά της, η GFA κατέταξε ένα τμήμα της αμοιβής των επιφορτισμένων με την κατάρτιση προσώπων στη θέση «αποδοτέα έξοδα», η οποία επιφυλάσσεται συνήθως για τις επιστροφές των δαπανών που συνδέονται με τις δραστηριότητες καταρτίσεως, «όπως είναι τα ταξίδια, οι ημερήσιες αποζημιώσεις για τους ασκουμένους, τα έξοδα εγγραφής, κ.λπ.».

38 Έτσι, η GFA κατόρθωσε να μειώσει το ποσό της οικονομικής προσφοράς της. Οι διαφορές μεταξύ των δύο προσφορών είναι οι ακόλουθες:

Τεχνική προσφορά	Οικονομική προσφορά	Διαφορά
2 687 ανθρωποημέρες (εμπειρογνώμονες ΕΕ)	2 200 ανθρωποημέρες (εμπειρογνώμονες ΕΕ)	(487) ανθρωποημέρες
4 615 ανθρωποημέρες (τοπικοί εμπειρογνώμονες)	2 250 ανθρωποημέρες (τοπικοί εμπειρογνώμονες)	(2 365) ανθρωποημέρες
5 300 ανθρωποημέρες (προσωπικό υποστηρίξεως)	3 500 ανθρωποημέρες (προσωπικό υποστηρίξεως)	(1 800) ανθρωποημέρες
Σύνολο 12 602 ανθρωποημέρες	7 950 ανθρωποημέρες	(4 652) ανθρωποημέρες

Οι ως άνω διαφορές καταλογίσθηκαν στα αποδοτέα έξοδα.

39 Οι ενάγοντες υπογραμμίζουν ότι ο Διαμεσολαβητής επιβεβαίωσε, κατ' ουσίαν, την επιχειρηματολογία τους εκτιμώντας ότι η Επιτροπή, επιτρέποντας στην GFA, κατά παράβαση των κανόνων της επίμαχης συμβάσεως, να συμπεριλάβει τις σχετικές με την κατάρτιση αμοιβές μεταξύ των εξόδων τα οποία εμπίπτουν στη θέση που επιφυλάσσεται για τα αποδοτέα έξοδα, τέλεσε μια πράξη κακής διοίκησης.

40 Τέλος, οι ενάγοντες εκτιμούν ότι οι επικρίσεις τους επιβεβαιώθηκαν από τις δυσχέρειες που αντιμετώπισε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως της συμβάσεως από την GFA.

41 Οι ενάγοντες συνάγουν από τα ανωτέρω στοιχεία ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να αποκλείσει την GFA λόγω των ως άνω παρατυπιών, παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως, της αναλογικότητας και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

42 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η υποβολή της προσφοράς της GFA δεν ήταν παράτυπη, εφόσον:

— οι κανόνες των οποίων την παράβαση επικαλούνται οι ενάγοντες δεν είναι νομικά δεσμευτικοί· οι εν λόγω κανόνες δεν ορίζουν κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο τον τρόπο παρουσιάσεως της αμοιβής των εμπειρογνωμόνων στην οικονομική προσφορά·

— ο δημοσιονομικός κανονισμός της 21ης Δεκεμβρίου 1977 που εφαρμόζεται επί του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 77), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ) 2548/98 του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1998 (ΕΕ L 320, σ. 1) (στο

εξής: δημοσιονομικός κανονισμός) (άρθρο 117), και ο κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) 1279/96 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1996, για τη χορήγηση συνδρομής για την οικονομική μεταρρύθμιση και ανάκαμψη στα Νέα Ανεξάρτητα Κράτη και τη Μογγολία (ΕΕ L 165, σ. 1) (άρθρο 7 και παράρτημα ΙΙΙ), δεν περιέχουν καμία ακριβή διάταξη σχετικά με το ζήτημα της κατατάξεως των σχετικών με την κατάρτιση αμοιβών στη θέση που επιφυλάσσεται για τα αποδοτέα έξοδα·

— δεν υφίσταται καμία καθιερωμένη πρακτική εκ μέρους της Επιτροπής επί του ζητήματος αυτού, οπότε οι ενάγοντες δεν μπορούν να επικαλεσθούν την ύπαρξη παραβιάσεως της αρχής της τηρήσεως της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης·

— δεδομένου ότι ο καταλογισμός της αμοιβής των εκπαιδευτών στη θέση των αποδοτέων εξόδων δεν απαγορεύεται ρητώς, η GFA μπορούσε κάλλιστα να προσφύγει στη μέθοδο αυτή·

— η παρουσίαση της προσφοράς της GFA δεν διαστρέβλωσε τη σύγκριση μεταξύ των προσφορών, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή ήταν σε θέση να λάβει υπόψη, κατά την εκ μέρους της συγκριτική εξέταση, το γεγονός ότι οι αμοιβές των εκπαιδευτών είχαν αντιμετωπισθεί ως αποδοτέα έξοδα·

— η άποψη του Διαμεσολαβητή δεν είναι καθοριστική·

— τα στοιχεία που είναι μεταγενέστερα της αναθέσεως της συμβάσεως, και ιδίως η εκτέλεση της συμβάσεως, δεν ασκούν επιρροή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

43 Σύμφωνα με το σημείο C.2.1 των οδηγιών προς τους υποβάλλοντες προσφορά:

«Ο υπολογισμός των τιμών πρέπει να διεξαχθεί σύμφωνα με το υπόμνημα του παραρτήματος D του σχεδίου συμβάσεως και οι τιμές πρέπει να αναγράφονται σε [ευρώ]. Οι προσφορές σε οποιοδήποτε άλλο νόμισμα ή μια εσφαλμένη παρουσίαση του υπολογισμού των τιμών μπορούν να προκαλέσουν την απόρριψη της προσφοράς.»

44 Το παράρτημα D των κατευθυντηρίων γραμμών περιέχει ένα εισαγωγικό μέρος στο οποίο παρατίθεται η ακολουθητέα μέθοδος για την υποβολή της προσφοράς. Επί πλέον, το εν λόγω παράρτημα περιλαμβάνει ένα έντυπο αποτελούμενο από έναν πίνακα που προορίζεται για την αναγραφή των στοιχείων των υποβαλόντων προσφορά. Ο πίνακας αυτός περιέχει τις ακόλουθες τέσσερις κύριες θέσεις:

«1) Αμοιβές ("Fees"), εκ των οποίων

α) Κοινοτικοί εμπειρογνώμονες

β) Τοπικοί εμπειρογνώμονες

γ) Προσωπικό υποστηρίξεως

2) Ημερήσιες αποζημιώσεις

3) Άμεσες δαπάνες

4) Αποδοτέα έξοδα.»

45 Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές:

«Οι ακόλουθες σημειώσεις παρατίθενται για την παροχή βοήθειας στους υποβάλλοντες προσφορά κατά την προετοιμασία του παραρτήματος D (οικονομικός αναλυτικός λογαριασμός) [...] Αν οι ως άνω κατευθυντήριες γραμμές δεν ακολουθηθούν, ο υποβάλλων προσφορά καλείται να δικαιολογήσει την απόκλιση με διευκρινιστικό υπόμνημα [...]

4. [...] Τα αριθμητικά στοιχεία που αναγράφονται στο παράρτημα D (για κάθε κατηγορία ή επιμέρους εμπειρογνώμονα) πρέπει να αντιστοιχούν ακριβώς προς τα αριθμητικά στοιχεία του πίνακα του χρόνου εργασίας (χρόνου που αφιερώθηκε στο σχέδιο από κάθε εμπειρογνώμονα) τα οποία παρέχονται στο πλαίσιο του παραρτήματος Β (σύνοψη των καθηκόντων του προσωπικού).»

46 Έτσι, η Επιτροπή ανέφερε κατά τρόπο σαφή και αναμφισβήτητο ότι έπρεπε να υπάρχει «ακριβής» αντιστοιχία μεταξύ των στοιχείων του παραρτήματος Β και εκείνων του παραρτήματος D, ενώ κάθε ασυμφωνία πρέπει να δικαιολογείται με διευκρινιστικό υπόμνημα.

47 Η ως άνω αρχή της συμφωνίας μεταξύ της οικονομικής προσφοράς και της τεχνικής προσφοράς υπενθυμίζεται, επίσης, στις διευκρινίσεις που προηγούνται του εντύπου του παραρτήματος Β, που επισυνάπτεται στις κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες ορίζουν:

«Σημαντικό: η ως άνω σύνοψη πρέπει να αντιστοιχεί προς τα αριθμητικά στοιχεία που αναγράφονται στον αναλυτικό λογαριασμό των αμοιβών.»

48 Προκειμένου να εξετασθεί αν η προσφορά της GFA ήταν σύμφωνη με τις ως άνω διατάξεις, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά το σκέλος της «καταρτίσεως», η τεχνική προσφορά της GFA (παράρτημα Α) ανέφερε τα ακόλουθα αριθμητικά στοιχεία:

Πίνακας 1

Ποσότητες (ανθρωποημερών)	Τεχνική βοήθεια	Κατάρτιση Αναπαραγωγή γνώσεων Διάδοση γνώσεων	Σύνολο
Εμπειρογνώμονες ΕΕ	2200	487	2687
Τοπικοί εμπειρογνώμονες	2250	2365	4615
Προσωπικό υποστηρίξεως	3500	1800	5300
Σύνολο	7950	4652	12602

49 Στην οικονομική προσφορά (παράρτημα D), η GFA υπέβαλε τα ακόλουθα αριθμητικά στοιχεία στη θέση «Α. Αμοιβές»:

Πίνακας 2

	Ποσότητα ανθρωποημερών	Ποσό σε ευρώ
Εμπειρογνώμονες ΕΕ	2200	821000
Τοπικοί εμπειρογνώμονες	2250	58750
Προσωπικό υποστηρίξεως	3 500	61250
Σύνολο	7950	941000

50 Η ως άνω ποσότητα ανθρωποημερών (7 950) είναι χαμηλότερη κατά 4 652 ανθρωποημέρες από εκείνη που μνημονεύεται στην τεχνική προσφορά (12 602).

51 Ωστόσο, από τη διατύπωση της οικονομικής προσφοράς της GFA προκύπτει ότι η διαφορά αυτή προέρχεται από το γεγονός ότι η ως άνω ποσότητα των 4 652 ανθρωποημερών καταγράφηκε στα αποδοτέα έξοδα.

52 Συγκεκριμένα, η οικονομική προσφορά της GFA επαναλαμβάνει, σε μια υποσημείωση καθώς και σε ένα διευκρινιστικό υπόμνημα που επισυνάφθηκε στην εν λόγω προσφορά, τα στοιχεία τα οποία περιέχονται στην τεχνική προσφορά και τα οποία υπομνήσθηκαν ανωτέρω (πίνακας 1). Η διευκρίνιση αυτή επιτρέπει να γίνει αντιληπτό το ότι η προέλευση της διαφοράς μεταξύ των δύο προσφορών αφορά τη μεταχείριση που επιφυλάχθηκε στις δαπάνες σχετικά με την αμοιβή του προσωπικού που διατέθηκε στις δραστηριότητες καταρτίσεως, αναπαραγωγής γνώσεων και διαδόσεως γνώσεων. Επί πλέον, η οικονομική προσφορά της GFA περιέχει έναν πίνακα που περιγράφει λεπτομερώς το σύνολο των σχετικών με τις ως άνω δραστηριότητες αποδοτέων εξόδων. Από τον εν λόγω πίνακα προκύπτει ότι, εν συνόλω, 4 652 ανθρωποημέρες καταγράφηκαν, κατ' αυτόν τον τρόπο, στα αποδοτέα έξοδα, για συνολική αξία 282 425 ευρώ. Επομένως, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζονται οι ενάγοντες, η διαφορά μεταξύ της οικονομικής προσφοράς και της τεχνικής προσφοράς είναι αμιγώς τυπική και δεν έχει ως συνέπεια την παρεμπόδιση μιας πραγματικής συγκρίσεως των προσφορών των διαφόρων υποβαλόντων προσφορά.

53 Επί πλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οικονομική προσφορά της GFA περιελάμβανε, σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, παροχές αξίας 500 000 ευρώ για την κατάρτιση και 200 000 ευρώ για τις δραστηριότητες αναπαραγωγής γνώσεων και διαδόσεως γνώσεων.

54 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις ότι η Επιτροπή ενήργησε κατά παράνομο τρόπο με το να μην απορρίψει την προσφορά της GFA λόγω των φερομένων ως διαφορών μεταξύ της τεχνικής προσφοράς και της οικονομικής προσφοράς.

β) Επί της προσφυγής σε μη σύννομα κριτήρια αξιολογήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

55 Οι ενάγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι επέτρεψε στην επιτροπή αξιολογήσεως να λάβει υπόψη, κατά τη δεύτερη αξιολόγηση, την προηγούμενη εμπειρία της AFCon όσον αφορά σχέδια του προγράμματος Tacis, κατά παράβαση των ισχυόντων κανόνων. Συγκεκριμένα, το σημείο 3 του παραρτήματος III του κανονισμού 1279/96, καθώς και το σημείο 3 του παραρτήματος IV του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 99/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Δεκεμβρίου 1999, για τη χορήγηση συνδρομής στα κράτη εταίρους της Ανατολικής Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας (ΕΕ 2000, L 12, σ. 1), προβλέπουν ότι «δεν λαμβάνεται υπόψη η ειδική πείρα του προσφέροντος Tacis» κατά την εκτίμηση των προσφορών. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η προσφορά αξιολογείται μόνο «σταθμίζοντας την τεχνική ποιότητα έναντι της τιμής [· η] στάθμιση των δύο κριτηρίων πρέπει να ανακοινώνεται σε κάθε πρόσκληση υποβολής προσφορών [και η] τεχνική αξιολόγηση πραγματοποιείται σύμφωνα ιδίως με τα ακόλουθα κριτήρια: οργάνωση, χρονοδιάγραμμα, μέθοδοι και πρόγραμμα εργασιών που προτείνονται για την παροχή υπηρεσιών, προσόντα, πείρα, ειδίκευση του προσωπικού που προτείνεται για την παροχή υπηρεσιών, χρήση τοπικών εταιριών ή εμπειρογνωμόνων, ενσωμάτωσή τους στο σχέδιο, και συμβολή τους στη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του σχεδίου».

56 Εν προκειμένω, ένα από τα μέλη της επιτροπής που προέβη στη δεύτερη αξιολόγηση, ο G. Rea, εκτίμησε ότι τα υφιστάμενα κέντρα παροχής συμβουλών που ιδρύθηκαν από τον P. Mc Mullin και την AFCon, στο πλαίσιο του σχεδίου Tacis FDRUS 9405 «Υποστήριξη σε ιδιωτικά αγροκτήματα που αποτελούν αντικείμενο ατομικής διαχειρίσεως στη Ρωσία» μεταξύ 1996 και 1998, δεν ήσαν, κατά το χρονικό σημείο της συνεντεύξεως, εν λειτουργία και δεν παρείχαν τεχνικές συμβουλές. Η δήλωση αυτή, η οποία ήταν εσφαλμένη, επηρέασε τα άλλα μέλη της επιτροπής.

57 Αφού ανακοινώθηκαν στους ενάγοντες, κατόπιν των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, διάφορα έγγραφα σχετικά με τις εργασίες της επιτροπής αξιολογήσεως, οι ενάγοντες ισχυρίστηκαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι ένα από τα μέλη της ως άνω επιτροπής, η K. Karttunen, μνημόνευσε ρητώς στην έκθεσή της ότι έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η AFCon δεν είχε εμπειρία σε άλλα σχέδια στη Ρωσία.

58 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ύπαρξη οιασδήποτε παρατυπίας. Αναγνωρίζει ότι είναι υποχρεωμένη, σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 3, του κανονισμού 1279/96, να μη λαμβάνει υπόψη την εμπειρία των υποβαλόντων προσφορά στο πλαίσιο άλλων συμβάσεων του προγράμματος Tacis.

59 Εν προκειμένω, η επιτροπή αξιολογήσεως άκουσε κάθε υποβαλόντα προσφορά που ανέπτυξε την τεχνική ποσφορά του. Επ' αυτού, δεν είχε καταρτισθεί κανένας γενικός κατάλογος ερωτήσεων· το περιεχόμενο των συνεντεύξεων διέφερε από τον έναν υποβαλόντα προσφορά στον άλλο. Κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως, ο P. Mc Mullin είχε τη δυνατότητα να αντικρούσει κάθε ισχυρισμό που έθιγε την AFCon.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

60 Οι αφορώσες τη συνεκτίμηση της εμπειρίας της AFCon στο πλαίσιο προηγουμένων σχεδίων χρηματοδοτηθέντων από το πρόγραμμα Tacis αιτιάσεις δεν θεμελιώνονται επαρκώς από νομικής απόψεως.

61 Συγκεκριμένα, τα σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών έγγραφα, που κατατέθηκαν στη δικογραφία κατόπιν των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, δεν αποδεικνύουν ότι τα μέλη της επιτροπής αξιολογήσεως έλαβαν υπόψη την προηγούμενη εμπειρία των υποβαλόντων προσφορά στο πλαίσιο σχεδίων χρηματοδοτηθέντων από το πρόγραμμα Tacis μεταξύ των κριτηρίων αξιολογήσεως των προσφορών. Όπως προκύπτει από τα έγγραφα που τιτλοφορούνται «Detailed technical evaluation per tenderer», η επιτροπή αξιολογήσεως στηρίχθηκε σε οκτώ αντικειμενικά κριτήρια που αφορούν την πείρα των εμπειρογνωμόνων, την προσέγγιση του σχεδίου και τη συμμετοχή των τοπικών εμπειρογνωμόνων. Εξάλλου, το υπόμνημα των εκτιμητών σχετικά με την αξιολόγηση της προσφοράς της AFCon δεν περιέχει καμία αρνητική εκτίμηση σχετικά με τη φερόμενη ως έλλειψη εμπειρίας ή τις δυσχέρειες που αντιμετωπίσθηκαν προγενεστέρως στο πλαίσιο της εκτελέσεως σχεδίων που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα Tacis. Έτσι, τα μέλη της επιτροπής αξιολογήσεως υπογράμμισαν, μεταξύ των ισχυρών σημείων της προσφοράς της AFCon, την ποιότητα του διευθυντή του έργου καθώς και την εμπειρία του στην περιοχή την οποία αφορά το σχέδιο. Μεταξύ των αδύνατων σημείων, τα μέλη της επιτροπής αξιολογήσεως μνημόνευσαν, ιδίως, ότι ο

διευθυντής του έργου είχε μόνο περιορισμένη γνώση της ρωσικής γλώσσας και ότι, κατά γενικό τρόπο, η προσφορά φαινόταν πολύ φιλόδοξη και, από ορισμένες απόψεις, πολύ άκαμπτη.

62 Όσον αφορά τα επιχειρήματα σχετικά με τα φερόμενα ως σχόλια του G. Rea, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ως άνω μέλος της επιτροπής αξιολογήσεως δεν διατύπωσε, στην τελική έκθεσή του, την παραμικρή παρατήρηση σχετικά με δυσχέρειες που αντιμετώπισε η AFCon στο πλαίσιο προηγουμένων σχεδίων.

63 Ομοίως, η έκθεση του εξωτερικού εκτιμητή, K. Karttunen, την οποία επικαλέσθηκαν οι ενάγοντες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν περιέχει αρνητικές παρατηρήσεις στηριζόμενες στην προηγούμενη εμπειρία της AFCon στο πλαίσιο σχεδίων που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα Tacis. Η ως άνω έκθεση υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, την εμπειρία που απέκτησε στη Ρωσία ο διευθυντής του έργου, ενώ συγχρόνως επισημαίνει ότι ο τελευταίος, κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως αξιολογήσεως, «επέδειξε έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά την κατάσταση στην οποία βρίσκονται σήμερα τα υφιστάμενα στη ζώνη του σχεδίου κέντρα παροχής γεωργικών συμβουλών».

64 Κατά συνέπεια, αρκεί η διαπίστωση ότι οι ενάγοντες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε μια αρνητική εκτίμηση της εμπειρίας της AFCon σχετικά με προηγούμενα σχέδια στο πλαίσιο του προγράμματος Tacis κατά την αξιολόγηση της προσφοράς της. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις που αφορούν τον μη σύννομο χαρακτήρα των κριτηρίων αξιολογήσεως της προσφοράς της AFCon.

γ) Επί των συνεπειών της συγκρούσεως συμφερόντων

Επιχειρήματα των διαδίκων

65 Οι ενάγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν συνήγαγε τις συνέπειες που απορρέουν από τη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ ενός μέλους της Επιτροπής

αξιολογήσεως, του κ. Α, και ενός εκ των υποβαλόντων προσφορά, της GFA. Οι ενάγοντες θεωρούν, κατ' ουσίαν, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν ενήργησε με την απαιτούμενη επιμέλεια αφού ανακάλυψε την ύπαρξη συγκρούσεως συμφερόντων και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή δεν έπρεπε να επιτρέψει στη GFA να εξακολουθήσει να συμμετέχει στη διαδικασία υποβολής προσφορών.

66 Όσον αφορά την πρώτη από τις ανωτέρω επικρίσεις, οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν άσκησε την εξουσία εκτιμήσεως που διέθετε με υπεύθυνο τρόπο όταν αρνήθηκε να εξετάσει το ενδεχόμενο να λάβει κυρώσεις τόσο έναντι του κ. Α όσο και έναντι της GFA. Συγκεκριμένα, οι ενάγοντες θεωρούν ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε το ενδεχόμενο να αποκλείσει τη GFA ακόμη και όταν ειδοποιήθηκε από τον πρόεδρο της επιτροπής αξιολογήσεως σχετικά με τους δεσμούς που υπήρχαν μεταξύ του ως άνω υποβαλόντος προσφορά και ενός από τα μέλη της επιτροπής αξιολογήσεως. Επίσης, οι ενάγοντες διερωτώνται αν η Επιτροπή εξέτασε το αν η GFA ήταν εν γνώσει του ότι ο κ. Α ήταν μέλος της επιτροπής αξιολογήσεως. Οι ενάγοντες, αφού εξέτασαν το σύνολο των σχετικών με τη διαδικασία υποβολής προσφορών εγγράφων που τους διαβιβάστηκαν κατόπιν των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας των οποίων η λήψη αποφασίστηκε από το Πρωτοδικείο, υπογράμμισαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι δεν υπήρχε καμία απόδειξη που να επιτρέπει να συναχθεί ότι η Επιτροπή διερωτήθηκε, έστω, αν έπρεπε να επιβάλει κυρώσεις στην GFA.

67 Με τη δεύτερη επίκρισή τους, οι ενάγοντες προβάλλουν ότι η Επιτροπή, μη επιβάλλοντας καμία κύρωση στην GFA και επιτρέποντας στην εν λόγω κοινοπραξία να συμμετάσχει στη δεύτερη αξιολόγηση, παρέβη την υποχρέωσή της να διαχειρίζεται εύρυθμα τα σχέδια που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Tacis. Το γεγονός ότι ο κ. Α εργαζόταν κατά πλήρη απασχόληση σε ένα από τα μέλη της κοινοπραξίας GFA έπρεπε να οδηγήσει την Επιτροπή στο να αποκλείσει από τη διαδικασία τόσο το μέλος της εν λόγω επιτροπής όσο και τον οικείο υποβαλόντα προσφορά.

68 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ενήργησε κατά σύννομο τρόπο, χωρίς να υπερβεί τα όρια της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διέθετε.

69 Ελλείψει αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία να προκύπτει ότι η GFA επεδίωξε να επηρεάσει τη διαδικασία συνάψεως της συμβάσεως μέσω της παρουσίας του κ. Α στην επιτροπή αξιολογήσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι καμία διάταξη δεν της επέτρεπε να αποκλείσει τη GFA ή να επιβάλει κυρώσεις σε αυτή. Συγκεκριμένα, ο δημοσιονομικός κανονισμός προβλέπει, στο άρθρο 114, παράγραφος 1, τα εξής:

«Η συμμετοχή στον διαγωνισμό είναι ανοικτή με ίσους όρους σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των συνθηκών και σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα του δικαιούχου κράτους.»

70 Κατά συνέπεια, η GFA μπορούσε εύκολα να προσβάλει, λόγω παραβάσεως του άρθρου 114, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού κανονισμού, κάθε απόφαση αποσκοπούσα στον αποκλεισμό της εν λόγω επιχειρήσεως από την επίμαχη σύμβαση. Επί πλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι, δυνάμει της αρχής της αναλογικότητας, μπορεί να αποκλείσει μια επιχείρηση από διαδικασία υποβολής προσφορών μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

71 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η σύγκρουση συμφερόντων έπρεπε να καταλογισθεί αποκλειστικώς στον εκτιμητή. Ο τελευταίος παρέβη το άρθρο 12, παράγραφος 4, των γενικών κανόνων περί προσκλήσεων προς υποβολή προσφορών και περί αναθέσεως συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τα κεφάλαια των προγραμμάτων Phare και Tacis. Ο ως άνω εκτιμητής δεν συνδεόταν με την GFA, αλλά με μία από τις επιχειρήσεις της εν λόγω κοινοπραξίας. Εφόσον η GFA δεν είχε εξουσία επί του εκτιμητή, η σύγκρουση συμφερόντων δεν μπορούσε να καταλογισθεί στην GFA.

72 Επί πλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο αποκλεισμός της GFA θα ωφελούσε, κατά μη προσήκοντα τρόπο, την AFCon, κατά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

73 Η επιτροπή αξιολογήσεως, αφού απέκλεισε τον κ. Α από τις συνεδριάσεις της, δεν επέλεξε την AFCon. Συγκεκριμένα, ενώ ο εκπρόσωπος του δικαιούχου της επίμαχης συμβάσεως ζήτησε να προταθεί η AFCon για την ανάθεση της συμβάσεως, τα τρία λοιπά μέλη αντιτάχθηκαν σε μια τέτοια λύση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

74 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, η μέριμνα για χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των κοινοτικών κεφαλαίων και η πρόληψη της απάτης καθιστούν πολύ επιλήψιμο, το δε ποινικό δίκαιο πολλών κρατών μελών ποινικοποιεί, το να ανατίθεται το έργο το οποίο αφορά μια δημόσια σύμβαση σε πρόσωπο το οποίο συμβάλλει στην αξιολόγηση και στην επιλογή των σχετικών προσφορών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 1999, Τ-277/97, Ismeri Europa κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1999, σ. II-1825, σκέψη 112).

75 Μετά την ανακάλυψη της υπάρξεως συγκρούσεως συμφερόντων μεταξύ ενός μέλους της επιτροπής αξιολογήσεως και ενός εκ των υποβαλόντων προσφορά, εναπόκειται στην Επιτροπή να καταρτίσει και να λάβει, με όλη την απαιτούμενη επιμέλεια και βάσει όλων των δυναμένων να ασκήσουν επιρροή στοιχείων, την απόφασή της σχετικά με τη συνέχεια της διαδικασίας συνάψεως της επίμαχης συμβάσεως. Η υποχρέωση αυτή απορρέει ιδίως από τις αρχές της χρηστής διοικήσεως και της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 1999, Τ-231/97, New Europe Consulting και Brown κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2403, σκέψη 41). Συγκεκριμένα, η Επιτροπή οφείλει να μεριμνά, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας υποβολής προσφορών, για την τήρηση της ίσης μεταχειρίσεως και, κατά συνέπεια, τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους τους υποψηφίους (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-496/99 P, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, Συλλογή 2004, σ. I-3801, σκέψη 108, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Φεβρουαρίου 2000, Τ-145/98, ADT Projekt κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-387, σκέψη 164).

76 Πρέπει να εξεταστεί αν, εν προκειμένω, η Επιτροπή ενήργησε σύμφωνα με την ως άνω υποχρέωση.

77 Συναφώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι, μετά την ανακάλυψη της υπάρξεως συγκρούσεως συμφερόντων μεταξύ ενός εκ των υποβαλόντων προσφορά και ενός μέλους της επιτροπής που είναι επιφορτισμένη με την αξιολόγηση των προσφορών, η Επιτροπή διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να προσδιορίσει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ως προς τη διεξαγωγή των επομένων σταδίων της διαδικασίας συνάψεως της συμβάσεως κατόπιν προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών.

78 Δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή, αφού ειδοποιήθηκε από τον πρόεδρο της επιτροπής αξιολογήσεως, δεν διεξήγαγε έρευνα ως προς τους δεσμούς μεταξύ του κ. Α και της GFA προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η εν λόγω κοινοπραξία δεν επεδίωξε να ασκήσει επιρροή στις συνεδριάσεις της επιτροπής αξιολογήσεως. Η Επιτροπή ισχυρίστηκε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι δεν υπήρχε καμία απόδειξη που να επιτρέπει να θεωρηθεί ότι η GFA επεδίωξε να επηρεάσει τη διαδικασία, μέσω ενός από τους υπαλλήλους της ο οποίος ήταν μέλος της επιτροπής αξιολογήσεως. Ωστόσο, σε απάντηση στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή ανέφερε ότι δεν είχε λάβει κανένα μέτρο σχετικά με τη διεξαγωγή έρευνας προκειμένου να εξακριβωθεί αν η GFA και ο κ. Α είχαν ενεργήσει από κοινού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συνάψεως της συμβάσεως. Η Επιτροπή ενέμεινε στο γεγονός ότι, ελλείψει ενδείξεων που να της επιτρέπουν να υποπτευθεί την ύπαρξη απάτης, ήταν αδικαιολόγητο το να διεξαγάγει έρευνα σχετικά με τον ρόλο της GFA.

79 Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της προκειμένης υποθέσεως, η ως άνω εκτίμηση δίδει την εντύπωση ότι είναι προδήλως εσφαλμένη. Συγκεκριμένα, ελλείψει διεξαγωγής έρευνας σχετικά με τον ενδεχόμενο συντονισμό μεταξύ της GFA και του κ. Α, η Επιτροπή δεν διέθετε κανένα στοιχείο που να της επιτρέπει να αποκλείσει με εύλογη βεβαιότητα ότι η GFA επεδίωξε, ενδεχομένως, να επηρεάσει τη διαδικασία συνάψεως της συμβάσεως. Αντιθέτως, πλείονα αντικειμενικά και συγκλίνοντα στοιχεία έπρεπε να οδηγήσουν την Επιτροπή στο να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή και να εξετάσει την πιθανότητα συμπαιγνίας μεταξύ της GFA και του κ. Α. Τα ως άνω στοιχεία επιτρέπουν θεμιτώς να θεωρηθεί ότι η σύγκρουση συμφερόντων μπορούσε να πηγάζει όχι μόνον από απλή σύμπτωση των περιστάσεων, αλλά από δόλια πρόθεση.

80 Πρώτον, πρέπει να δοθεί έμφαση στη βαρύτητα των όρων με τους οποίους ο πρόεδρος της επιτροπής αξιολογήσεως είχε καταγγείλει τον αμφισβητήσιμο χαρακτήρα της πρώτης αξιολογήσεως. Συγκεκριμένα, ο πρόεδρος της εν λόγω

επιτροπής πρότεινε, με υπόμνημα της 4ης Ιανουαρίου 2000, την ακύρωση της ως άνω αξιολογήσεως και τη διεξαγωγή ενός νέου σταδίου αξιολογήσεως ενώπιον επιτροπής συνεδριάζουσας υπό διαφορετική σύνθεση. Ο πρόεδρος της επιτροπής αξιολογήσεως είχε, μεταξύ άλλων, υπογραμμίσει τον «εξαιρετικά αμφισβητήσιμο» χαρακτήρα του αποτελέσματος της πρώτης αξιολογήσεως λόγω του γεγονότος ότι ο κ. Α εργαζόταν τότε «ως προϊστάμενος ομάδας στο πλαίσιο ενός σχεδίου στην Ουκρανία το οποίο χρηματοδοτείτο από την Ολλανδική Κυβέρνηση και του οποίου η εκτέλεση είχε ανατεθεί στην Agriment International, που είναι μέλος του ομίλου Stoas».

81 Εκτός από την ως άνω σύγκρουση συμφερόντων, ο πρόεδρος της επιτροπής αξιολογήσεως υπογράμμισε, επίσης, ότι υφίσταντο στοιχεία που άφηναν να εννοηθεί ότι υπήρχε ο φόβος ότι ο κ. Α όντως επεδίωξε να ευνοήσει την GFA εις βάρος των άλλων υποψηφίων. Συγκεκριμένα, το υπόμνημα ανέφερε ότι «ο κ. Α [είχε] κατατάξει στην τέταρτη και την πέμπτη θέση τις επιχειρήσεις που οι άλλοι εκτιμητές είχαν κατατάξει είτε στην πρώτη είτε στη δεύτερη θέση». Πρόσθεσε δε ότι, «[α]ν οι πτυχές αυτές εξεταστούν στο σύνολό τους, υφίστανται ισχυρά τεκμήρια μιας "συγκρούσεως συμφερόντων" και, επομένως, μιας [αδικαιολόγητα] ευνοϊκής βαθμολογίας για την κοινοπραξία GFA/Stoas».

82 Επίσης, ο πρόεδρος της επιτροπής αξιολογήσεως είχε επισημάνει ότι η οικονομική προσφορά της GFA, ποσού 2,13 εκατομμυρίων ευρώ, «ήταν σαφώς χαμηλότερη από τις προσφορές της πρώτης και της δεύτερης επιχειρήσεως» και ότι «μια τόσο χαμηλή προσφορά μπορούσε να ερμηνευθεί ως μορφή ντάμπινγκ». Έτσι, από τις διαπιστώσεις και τις εκτιμήσεις του προέδρου της επιτροπής αξιολογήσεως προκύπτει ότι ο ύποπτος χαρακτήρας της προσφοράς της GFA απέρρεε όχι μόνον από τη σύγκρουση συμφερόντων που προέκυπτε από την παρουσία ενός υπαλλήλου της ως άνω κοινοπραξίας στο πλαίσιο της επιτροπής, αλλά και από το ότι η οικονομική προσφορά της ήταν αφύσικα χαμηλή.

83 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι οι περιστάσεις επέτρεπαν την ύπαρξη θεμιτών αμφιβολιών ως προς το αν η κατάσταση συγκρούσεως συμφερόντων στην οποία βρισκόταν ο κ. Α ήταν απλώς τυχαία ή οφειλόταν αποκλειστικώς σε δική του αμέλεια.

84 Κατ' αρχάς, ο κ. Α είχε παραλείψει να αναφέρει στην Επιτροπή τις δραστηριότητές του στο πλαίσιο του ομίλου Stoas. Έτσι, όταν υπέβαλε την υποψηφιότητά του για τη θέση του εξωτερικού εκτιμητή και κατά τη διάρκεια των μεταγενεστέρων εργασιών της επιτροπής αξιολογήσεως, ο κ. Α δεν αναφέρθηκε στο γεγονός ότι ασκούσε, για τον όμιλο Stoas, διευθυντικά καθήκοντα σχετικά με ένα σχέδιο παροχής βοήθειας στον γεωργικό τομέα (βλ. υπόμνημα της 4ης Ιανουαρίου 2000). Το γεγονός ότι μια τέτοια πληροφορία ήταν λυσιτελής για τους σκοπούς της προσλήψεως του κ. Α ως εκτιμητή ήταν πρόδηλο, πολλώ μάλλον εφόσον η σύμβαση FDRUS 9902 αφορούσε υπηρεσίες παροχής βοήθειας στον γεωργικό τομέα οι οποίες παρουσίαζαν ορισμένες ομοιότητες με εκείνες των οποίων τη διεύθυνση ασκούσε ο κ. Α στην Ουκρανία.

85 Εν συνεχεία, ο κ. Α, ο οποίος πόρρω απείχε από το να περιοριστεί στην παράλειψη της αποκαλύψεως των δραστηριοτήτων του στο πλαίσιο του ομίλου Stoas, δήλωσε ρητώς ότι ουδόλως συνδεόταν, αμέσως ή εμμέσως, με τους υποβαλόντες προσφορά, ατομικώς ή υπό την ιδιότητά τους ως μελών μιας κοινοπραξίας. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι ο κ. Α είχε υπογράψει, στις 16 Δεκεμβρίου 1999, μια δήλωση αμεροληψίας στο πλαίσιο της οποίας ισχυρίστηκε τα εξής:

«Δεν έχω καμία άμεση ή έμμεση σχέση με κανέναν από τους υποβαλόντες προσφορά, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για άτομα ή για μέλη μιας κοινοπραξίας, οι οποίοι απάντησαν στον φάκελο της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών, ούτε με κανέναν από τους υπεργολάβους που προτάθηκαν. Διαβεβαιώνω ότι, αν ανακαλύψω, κατά τη διάρκεια της αξιολογήσεως, την ύπαρξη τέτοιας σχέσεως, θα το δηλώσω αμέσως και θα παραιτηθώ από την επιτροπή αξιολογήσεως. Έχω επίγνωση του ότι, αν γνωρίζω ότι υφίσταται τέτοια σχέση και αν αμέλησα να το δηλώσω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να ακυρώσει την εν λόγω πρόσκληση προς υποβολή προσφορών και ότι μπορεί να στοιχειοθετηθεί η ευθύνη μου.»

86 Τέλος, ο ύποπτος χαρακτήρας των προαναφερθέντων στοιχείων ενισχύεται από το γεγονός ότι ο κ. Α, αφού άρχισε να εξετάζει την προσφορά της GFA, δεν μπορούσε να ισχυριστεί ότι αγνοούσε ότι βρισκόταν σε θέση ασυμβίβαστη με τη δέσμευσή του περί αμεροληψίας. Από την ως άνω προσφορά προέκυπτε σαφώς ότι η Stoas ήταν ένα από τα μέλη της κοινοπραξίας GFA. Επί πλέον, κατά τη διάρκεια της

συνεντεύξεως αξιολογήσεως στην οποία συμμετείχε ο κ. Α, η GFA είχε εκπροσωπηθεί, μεταξύ άλλων, από τον διευθυντή του τμήματος που είναι αρμόδιο για τις διεθνείς δραστηριότητες του ομίλου Stoas, κ. Β. Έτσι, καίτοι βρισκόταν απέναντι σε ένα πρόσωπο που ασκούσε υπεύθυνα καθήκοντα στον όμιλο στον οποίο εργαζόταν, ο κ. Α, κατά παράβαση των όρων της δηλώσεως αμεροληψίας που υπομνήσθηκαν ανωτέρω, παρέλειψε να προβεί σε δήλωση σχετικά με τις σχέσεις του με τον εν λόγω όμιλο και να παραιτηθεί από την επιτροπή αξιολογήσεως.

87 Τρίτον, πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι η σοβαρότητα της καταστάσεως αυτής επέτρεπε ευλόγως να εξετασθεί η πιθανότητα συμπαιγνίας μεταξύ του κ. Α και της GFA.

88 Αφενός, είναι θεμιτό να τεθεί το ερώτημα αν η συμπεριφορά της GFA ήταν σύννομη. Όπως προαναφέρθηκε, η τελευταία είχε εκπροσωπηθεί, κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως αξιολογήσεως, από τον διευθυντή του τμήματος που είναι αρμόδιο για τις διεθνείς δραστηριότητες του ομίλου Stoas, από τον οποίο εξηρτάτο ο κ. Α. Σύμφωνα με την προσφορά της GFA, το τμήμα που διηύθυνε ο κ. Β περιελάμβανε μόνον 25 άτομα, οπότε η Επιτροπή μπορούσε ευλόγως να θεωρήσει ότι ο τελευταίος γνώριζε τον κ. Α. Τα ως άνω στοιχεία έπρεπε να παρακινήσουν την Επιτροπή να διερωτηθεί ως προς τους λόγους για τους οποίους ο κ. Β δεν αποκάλυψε τις σχέσεις που είχε με ένα από τα μέλη της επιτροπής αξιολογήσεως.

89 Αφετέρου, ο κ. Α ορίσθηκε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής ως εξωτερικός εμπειρογνώμονας στις αρχές του μηνός Σεπτεμβρίου 1999, σε χρονικό σημείο κατά το οποίο η GFA δεν είχε ακόμη υποβάλει την προσφορά της. Καίτοι ο κ. Α δεν συμμετείχε στην προετοιμασία της συγγραφής υποχρεώσεων, ήταν πιθανό ότι, κατά τη διάρκεια των δύο μηνών μεταξύ του διορισμού του ως εξωτερικού εμπειρογνώμονα και της ημερομηνίας καταθέσεως των προσφορών, ο τελευταίος είχε έλθει σε επαφή με εκπροσώπους της κοινοπραξίας GFA. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αναγνώρισε ότι, αν είχαν υπάρξει τέτοιες επαφές, θα είχε τότε την υποχρέωση να αποκλείσει την GFA από τη διαδικασία συνάψεως της επίμαχης συμβάσεως. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν επεδίωξε να ερωτήσει τον κ. Α σχετικά με το ζήτημα αυτό.

90 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να διεξαγάγει έρευνα ως προς τις σχέσεις μεταξύ του κ. Α και της κοινοπραξίας GFA, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Η Επιτροπή, παραβιάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την αρχή της χρηστής διοικήσεως, προσέβαλε επίσης την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ των υποβαλόντων προσφορά, η οποία της επιβάλλει να εξετάζει κάθε προσφορά κατά τρόπο αμερόληπτο και αντικειμενικό, υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων και των γενικών αρχών που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως της συμβάσεως, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι οι υποβαλόντες προσφορά έχουν τις ίδιες ευκαιρίες.

91 Συγκεκριμένα, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως απαγορεύει να αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις ή να αντιμετωπίζονται καθ' όμοιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν αυτού του είδους η αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς. Εν προκειμένω, υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τον σύννομο χαρακτήρα της προσφοράς της GFA. Ενόσω εξακολουθούσαν να υφίστανται οι ως άνω αμφιβολίες, η εν λόγω κοινοπραξία βρισκόταν σε διαφορετική κατάσταση από εκείνη στην οποία βρίσκονταν όλοι οι άλλοι υποβαλόντες προσφορά. Η Επιτροπή, μη διεξάγοντας έρευνα αποσκοπούσα στο να παύσει να υφίσταται η κατάσταση αυτή, αντιμετώπισε την GFA κατά τον ίδιο τρόπο με όλους τους άλλους υποβαλόντες προσφορά, ενώ αυτού του είδους η αντιμετώπιση δεν δικαιολογείτο αντικειμενικώς. Η Επιτροπή, παραβιάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, παρέβη έναν κανόνα δικαίου που έχει ως αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.

92 Αντιθέτως, στο μέτρο που αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή δεν ενήργησε με την απαιτούμενη επιμέλεια προκειμένου να προετοιμάσει τα μέτρα που αποσκοπούν στη συνέχιση της διαδικασίας συνάψεως της συμβάσεως, δεν είναι δυνατό να κριθεί η νομιμότητα της αποφάσεως να μην απαγορευθεί στην GFA να συμμετάσχει στο υπόλοιπο μέρος της ως άνω διαδικασίας. Συγκεκριμένα, η νομιμότητα της εν λόγω αποφάσεως εξαρτάται άμεσα από το αποτέλεσμα της έρευνας την οποία όφειλε να διεξαγάγει η Επιτροπή προκειμένου να βεβαιωθεί ότι δεν υφίσταται συμπαιγνία. Δεδομένου ότι τα πραγματικά στοιχεία που κατατέθηκαν στη δικογραφία δεν επιτρέπουν να συναχθεί ότι υφίσταται μια τέτοια συμπαιγνία, πρέπει, κατά συνέπεια, να απορριφθούν οι αιτιάσεις με τις οποίες οι ενάγοντες αποβλέπουν στο να αποδειχθεί ότι η Επιτροπή όφειλε να αποκλείσει την GFA από τη διαδικασία συνάψεως της συμβάσεως.

93 Όσον αφορά το ζήτημα αν η διαπιστωθείσα έλλειψη νομιμότητας είναι ικανή να στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας, πρέπει να υπομνησθεί ότι αποφασιστικό

κριτήριο για να θεωρηθεί μια παράβαση του κοινοτικού δικαίου κατάφωρη είναι το αν υπήρξε, εκ μέρους του οικείου κοινοτικού οργάνου, πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στην εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει (αποφάσεις Brasserie du pêcheur και Factortame, προπαρατεθείσα, σκέψη 55, και Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 43). Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, λόγω των προαναφερθεισών περιστάσεων της συγκρούσεως συμφερόντων και των κινδύνων απάτης τους οποίους ενέχει η ως άνω σύγκρουση, η παράλειψη της Επιτροπής έχει πρόδηλο και σοβαρό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, είναι ικανή να στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας.

2. *Επί της ζημίας και του αιτιώδους συνδέσμου*

94 Οι ενάγοντες προβάλλουν πλείονα στοιχεία της ζημίας, ήτοι:

— τις απώλειες που υπέστησαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής προσφορών·

— την απώλεια κερδών·

— την απώλεια «γοήτρου»·

— την προσβολή της φήμης της AFCon και των διευθυντικών στελεχών της, P. Mc Mullin και S. O'Grady.

α) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αντιστοιχεί στις απώλειες που υπέστησαν οι ενάγοντες λόγω της συμμετοχής τους στη διαδικασία υποβολής προσφορών

Επιχειρήματα των διαδίκων

95 Οι ενάγοντες ζητούν αποκατάσταση της ζημίας που αντιστοιχεί στις απώλειες που υπέστησαν λόγω της συμμετοχής τους στη διαδικασία υποβολής προσφορών. Πρόκειται για τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε άσκοπα η AFCon με το να υποβάλει την προσφορά της και για τα έξοδα που συνδέονται με τις καταγγελίες που υπέβαλε προς την Επιτροπή και προς τον Διαμεσολαβητή. Οι εν λόγω απώλειες αντιστοιχούν στην αμοιβή του προσωπικού που απασχολήθηκε για την ανάπτυξη του σχεδίου και σε όλα τα έξοδα ταξιδίου και διαμονής στα οποία υποβλήθηκε, ως εκ τούτου, η ως άνω εταιρία. Οι ενάγοντες υπολογίζουν την ως άνω ζημία, βάσει των τιμών κόστους ανά μονάδα που αναγράφονταν στην οικονομική προσφορά της AFCon, σε 82 570 ευρώ.

96 Η Επιτροπή αμφισβητεί τους ως άνω ισχυρισμούς. Προβάλλει δε ότι, αν η σύμβαση είχε ανατεθεί στην AFCon, οι δαπάνες των οποίων ζητείται η επιστροφή θα έπρεπε παρά ταύτα να καταβληθούν. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτιμά ότι δεν πρόκειται περί ζημίας για την οποία μπορεί να είναι υπεύθυνη η Επιτροπή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

97 Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της ζημίας που συνίσταται στις δαπάνες και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι εναγόμενοι, αφενός, για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία υποβολής προσφορών και, αφετέρου, για την αμφισβήτηση της νομιμότητας της εν λόγω διαδικασίας.

— Επί των σχετικών με την υποβολή της προσφοράς της AFCon δαπανών

98 Πρέπει να υπομνησθεί ότι οι επιχειρηματίες οφείλουν να αναλαμβάνουν τους οικονομικούς κινδύνους που είναι συμφυείς με τις δραστηριότητές τους, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως. Στο πλαίσιο μιας διαδικασίας μειοδοτικού διαγωνισμού, οι ως άνω οικονομικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα έξοδα που συνδέονται με την προετοιμασία της προσφοράς. Επομένως, τα σχετικά έξοδα βαρύνουν την επιχείρηση που επέλεξε να συμμετάσχει στη διαδικασία, δεδομένου ότι η δυνατότητα συμμετοχής σε διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεως δεν συνεπάγεται τη βεβαιότητα ότι η εν λόγω σύμβαση θα κατακυρωθεί στον συμμετέχοντα. Σύμφωνα με την ως άνω αρχή, το άρθρο 24 των γενικών κανόνων περί προσκλήσεων προς υποβολή προσφορών και περί αναθέσεως συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τα κεφάλαια των προγραμμάτων Phare και Tacis προβλέπει ότι, σε περίπτωση καταγγελίας ή ακυρώσεως διαδικασίας υποβολής προσφορών, οι υποβαλόντες προσφορά δεν δικαιούνται καμία αποζημίωση. Επομένως, κατ' αρχήν, τα έξοδα και οι δαπάνες που καταβάλλει ένας υποβαλών προσφορά για τη συμμετοχή του σε διαδικασία υποβολής προσφορών δεν αποτελούν ζημία που μπορεί να αποκατασταθεί με την επιδίκαση αποζημιώσεως. Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να έχει εφαρμογή, χωρίς να υπάρχει κίνδυνος προσβολής των αρχών της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, σε περιπτώσεις που η παράβαση του κοινοτικού δικαίου κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας υποβολής προσφορών έθιξε τις πιθανότητες ενός υποβαλόντος προσφορά να του κατακυρωθεί η σύμβαση (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, T-203/96, Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-4239, σκέψεις 75 και 97, και της 29ης Οκτωβρίου 1998, T-13/96, TEAM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-4073, σκέψεις 70 έως 72).

99 Εν προκειμένω, οι ενάγοντες απέδειξαν την ύπαρξη παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας υποβολής προσφορών. Πάντως, η ως άνω παράβαση κατέστησε, κατά ουσιώδη τρόπο, πλημμελή τη διαδικασία υποβολής προσφορών και έθιξε τις πιθανότητες της AFCon να της κατακυρωθεί η επίμαχη σύμβαση.

100 Συγκεκριμένα, αν η Επιτροπή είχε διεξαγάγει έρευνα ως προς τις σχέσεις μεταξύ της GFA και του κ. Α, είναι πιθανό ότι η εν λόγω έρευνα θα είχε οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι υφίσταται συμπαιγνία που δικαιολογεί τον αποκλεισμό της GFA από το υπόλοιπο μέρος της διαδικασίας υποβολής προσφορών. Συναφώς, πρέπει να

υπογραμμισθεί ότι η Επιτροπή όντως συμφώνησε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι, αν η έρευνα αυτή είχε το ως άνω αποτέλεσμα, η Επιτροπή θα ήταν τότε υποχρεωμένη να επιβάλει κυρώσεις στη GFA με το να αποκλείσει την εν λόγω κοινοπραξία.

101 Η Επιτροπή, αποφασίζοντας να συνεχίσει τη διαδικασία υποβολής προσφορών χωρίς να διεξαγάγει έρευνα, έλαβε υπόψη την προσφορά της GFA και ανέθεσε τη σύμβαση στην εν λόγω κοινοπραξία παρά την ύπαρξη συγκλινουσών ενδείξεων που επέτρεπαν να εξεταστεί το ενδεχόμενο συμπαιγνίας με ένα μέλος της επιτροπής επιλογής. Η Επιτροπή, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, χωρίς να βεβαιωθεί για την έλλειψη παρατυπιών ως προς τη συμμετοχή της GFA, επέτρεψε στην τελευταία να παραμείνει στη διαδικασία διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, έθιξε τις πιθανότητες της AFCon να της κατακυρωθεί η σύμβαση.

102 Είναι αληθές ότι κάθε υποβαλών προσφορά που συμμετέχει σε διαδικασία υποβολής προσφορών οφείλει, κατ' αρχήν, να αποδεχθεί τον κίνδυνο ότι τα έξοδα που συνδέονται με την υποβολή της προσφοράς του εξακολουθούν να τον βαρύνουν στην περίπτωση που η σύμβαση ανατεθεί σε έναν από τους ανταγωνιστές του. Ωστόσο, η αποδοχή του ως άνω κινδύνου στηρίζεται στο τεκμήριο, που είναι συμφυές με κάθε πρόσκληση προς υποβολή προσφορών, ότι η Επιτροπή θα ενεργήσει αμερόληπτα, σύμφωνα με τις αρχές που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 90 ανωτέρω, κατά τρόπον ώστε να διασφαλιστεί η παροχή ίσων ευκαιριών στους υποβαλόντες προσφορά. Η Επιτροπή, αφήνοντας τη GFA να συμμετάσχει παρά τις προαναφερθείσες ενδείξεις και παραλείποντας να διεξαγάγει έρευνα, παρέκαμψε το ως άνω τεκμήριο και έθιξε ευθέως τις πιθανότητες της AFCon. Κατά συνέπεια, πρέπει να επιδικασθεί αποζημίωση στην AFCon για τη ζημία που αφορά τα έξοδα στα οποία αυτή υποβλήθηκε για τη συμμετοχή της στη διαδικασία.

103 Όσον αφορά τον ποσοτικό προσδιορισμό της ως άνω ζημίας, οι ενάγοντες την υπολογίζουν σε 31 070 ευρώ, βάσει των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν για ένα ταξίδι αναγνωρίσεως στη Νότια Ρωσία (8 800 ευρώ), του χρόνου και των εξόδων που κατέβαλαν για την προετοιμασία της προσφοράς (14 950 ευρώ) καθώς και των εξόδων ταξιδίου στις Βρυξέλες για τη συμμετοχή στις δύο συνεντεύξεις αξιολογήσεως (7 320 ευρώ). Δεδομένου ότι ο ως άνω υπολογισμός δεν φαίνεται υπερβολικός, η ζημία που υπέστη η AFCon βάσει των σχετικών με την υποβολή της προσφοράς της εξόδων πρέπει να καθοριστεί στο ποσό των 31 070 ευρώ.

— Επί των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι ενάγοντες για την αμφισβήτηση της νομιμότητας της διαδικασίας υποβολής προσφορών

104 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ως άνω ζημία είναι ενεστώσα, πραγματική και βεβαία και απορρέει ευθέως από την έλλειψη νομιμότητας της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην Επιτροπή. Οι ενάγοντες υποστήριξαν ότι το ως άνω στοιχείο της ζημίας έφθανε το ποσό των 51 500 ευρώ, το οποίο αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

— πόροι που διατέθηκαν για διάφορες καταγγελίες και διαδικασίες, εκτός της παρούσας αγωγής, που κινήθηκαν από την AFCon μετά την ανάθεση της επίμαχης συμβάσεως στη GFA (26 500 ευρώ)·

— έξοδα ταξιδίου και συνεδριάσεων στη Ρωσία, την Ιρλανδία και το Βέλγιο, συμπεριλαμβανομένων των επαφών με πολιτικούς καθώς και με δικηγόρους (25 000 ευρώ).

105 Όσον αφορά τις δαπάνες που συνδέονται με τα έξοδα ταξιδίου, συνεδριάσεων και με τις αμοιβές δικηγόρων, οι ενάγοντες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο που να επιτρέπει να εξακριβωθεί ότι οι ως άνω δαπάνες εμπίπτουν στη ζημία που πρέπει να αποκατασταθεί ούτε καμία απόδειξη δυναμένη να στηρίξει την εκτίμησή τους. Επομένως, ελλείψει αποδεικτικών στοιχείων, οι ως άνω δαπάνες δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για τον ποσοτικό προσδιορισμό της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγοντες.

106 Όσον αφορά τους πόρους που διατέθηκαν για διάφορες καταγγελίες που υπέβαλε η AFCon προς την Επιτροπή και τον Διαμεσολαβητή, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο υπολογισμός των εν λόγω πόρων λαμβάνει υπόψη δύο στοιχεία.

107 Το πρώτο στοιχείο αφορά την ποσότητα αμοιβών/ημερών («fee/days») που διέθεσε η AFCon για την προστασία των συμφερόντων της, προκειμένου να αμφισβητήσει το κύρος της διαδικασίας υποβολής προσφορών. Για την περίοδο μεταξύ, αφενός, της γνωστοποιήσεως στην AFCon της αναθέσεως της συμβάσεως στις 17 Αυγούστου 2000 και, αφετέρου, της τελευταίας παρεμβάσεως του Ιρλανδού Υπουργού Ευρωπαϊκών Υποθέσεων προς ένα μέλος της Επιτροπής υπέρ της AFCon τον Φεβρουάριο του 2003, η ως άνω ποσότητα υπολογίζεται σε 28 αμοιβές/ημέρες. Το ημερήσιο ποσοστό αμοιβών καθορίζεται σε 500 ευρώ με παραπομπή σε εκείνο που εφαρμόζει η AFCon στην οικονομική προσφορά της. Ο ως άνω υπολογισμός δεν φαίνεται υπερβολικός. Κατά συνέπεια, η ζημία την οποία υπέστη η AFCon και η οποία απορρέει από τον χρόνο που διατέθηκε για την προστασία των συμφερόντων της πρέπει να καθοριστεί στο ποσό των 14 000 ευρώ.

108 Το δεύτερο στοιχείο αφορά τις σχετικές με την έρευνα δαπάνες, μέχρι του ποσού των 12 500 ευρώ. Ωστόσο, οι ενάγοντες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο που να επιτρέπει να γίνει αντιληπτό το τι ακριβώς καλύπτουν τα εν λόγω έξοδα ούτε κανένα έγγραφο που να επιτρέπει τη δικαιολόγηση του ποσού των εξόδων αυτών. Επομένως, δεν συντρέχει λόγος να γίνει δεκτό το αίτημα σχετικά με τις ως άνω προβαλλόμενες έρευνες.

109 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει στην AFCon το ποσό των 14 000 ευρώ προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η τελευταία λόγω των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε για την προστασία των συμφερόντων της.

β) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αντιστοιχεί στην απώλεια κερδών

Επιχειρήματα των διαδίκων

110 Στο πλαίσιο της απώλειας κερδών, οι ενάγοντες ζητούν το 25 % της αξίας της οικονομικής προσφοράς της AFCon, ήτοι 741 591 ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο περιθώριο κέρδους που θα είχε πραγματοποιήσει η AFCon αν της είχε ανατεθεί η σύμβαση.

111 Η Επιτροπή επιφυλάσσεται ως προς τη διατύπωση απόψεως επί του ως άνω υπολογισμού, ελλείψει προσκομίσεως δικαιολογητικών εγγράφων από την AFCon.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

112 Η προβαλλόμενη ζημία που αντιστοιχεί στο διαφυγόν κέρδος προϋποθέτει ότι η AFCon είχε δικαίωμα να της ανατεθεί η σύμβαση. Πάντως, έστω και αν η Επιτροπή είχε διεξαγάγει έρευνα ως προς τις σχέσεις που υφίστανται μεταξύ του κ. Α και της GFA και είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υφίσταται συμπαιγνία που δικαιολογεί τον αποκλεισμό της GFA από τη διαδικασία, η AFCon δεν ήταν βέβαιη ότι θα της ανετίθετο η σύμβαση.

113 Συγκεκριμένα, η αναθέτουσα αρχή δεν δεσμεύεται από την πρόταση της επιτροπής αξιολογήσεως, αλλά διαθέτει σημαντική διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να ληφθεί απόφαση περί συνάψεως συμβάσεως (απόφαση TEAM κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 76). Βεβαίως, οι ενάγοντες επικαλέσθηκαν, συναφώς, την ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου 16/2000 σχετικά με τις διαδικασίες προκήρυξης διαγωνισμού για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο των προγραμμάτων Phare και Tacis, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις της Επιτροπής (ΕΕ 2000, C 350, σ. 1), από την οποία προκύπτει ότι, επί 120 συμβάσεων που συνήφθησαν στο πλαίσιο των ως άνω προγραμμάτων, η Επιτροπή ακολούθησε 117 φορές την πρόταση της επιτροπής αξιολογήσεως. Ωστόσο, τα ως άνω στατιστικά στοιχεία δεν επιτρέπουν να συναχθεί ότι, εν προκειμένω, η σύμβαση θα είχε, με βεβαιότητα, ανατεθεί στην AFCon αν η GFA είχε αποκλειστεί από τη διαδικασία.

114 Κατά συνέπεια, η ζημία που αντιστοιχεί στο διαφυγόν κέρδος της AFCon δεν είναι πραγματική και βεβαία, αλλά υποθετική. Επομένως, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αποζημιώσεως.

γ) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αντιστοιχεί στην απώλεια «γοήτρου»

Επιχειρήματα των διαδίκων

115 Οι ενάγοντες προβάλλουν ότι η ανάθεση της επίμαχης συμβάσεως θα επέτρεπε στην AFCon να συμμετάσχει σε άλλες προσκλήσεις προς υποβολή προσφορών. Πάντως, μετά την επίμαχη διαδικασία υποβολής προσφορών, η δραστηριότητα της AFCon είχε αρχίσει να βρίσκεται σε κίνδυνο. Η ανάθεση της επίμαχης συμβάσεως στη GFA έβλαψε τη φήμη και τη δραστηριότητα της AFCon.

116 Συγκεκριμένα, η AFCon αποκλείστηκε αυτομάτως από τις μεταγενέστερες διαδικασίες υποβολής προσφορών. Από το 2002, νέοι κανόνες επιλεξιμότητας απαγόρευσαν στην AFCon να συμμετέχει στις διαδικασίες υποβολής προσφορών, καθόσον οι εν λόγω κανόνες απαιτούσαν από τους υποβαλόντες προσφορά έναν ετήσιο κύκλο εργασιών και μια εμπειρία που η AFCon δεν διέθετε πλέον.

117 Οι ενάγοντες υπολογίζουν προσωρινά την απώλεια «γοήτρου» σε 600 000 ευρώ.

118 Η Επιτροπή αμφισβητεί τους ως άνω ισχυρισμούς, τους οποίους θεωρεί αστήρικτους.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

119 Η ζημία της οποίας ζητείται η αποκατάσταση στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι η ανάθεση της επίμαχης συμβάσεως στη GFA θα προκαλούσε, εν συνεχεία, μείωση της δραστηριότητας της AFCon μέχρι σημείου ώστε να αποκλεισθεί, de facto, η εν λόγω επιχείρηση από τις διαδικασίες υποβολής προσφορών για συμβάσεις παρεμφερείς με εκείνη που είναι επίμαχη στην παρούσα υπόθεση. Όμως, ο ως άνω ισχυρισμός είναι αστήρικτος.

120 Κατά συνέπεια, η εξωσυμβατική ευθύνη της Επιτροπής δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί για το ως άνω στοιχείο της ζημίας.

δ) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αφορά την προσβολή της φήμης της AFCon και των διευθυντικών στελεχών της

Επιχειρήματα των διαδίκων

121 Οι ενάγοντες προβάλλουν ότι η φήμη της AFCon αμαυρώθηκε από το γεγονός ότι δεν της ανατέθηκε η σύμβαση καθώς και από τις παρατυπίες της διαδικασίας υποβολής προσφορών.

122 Η Επιτροπή έθιξε την τεχνική και επαγγελματική επιδεξιότητα της AFCon. Η απόφαση της Επιτροπής να μην επιλέξει την AFCon είχε σοβαρές επιπτώσεις, καθόσον η AFCon, αφού αποβλήθηκε από 27 διαδικασίες υποβολής προσφορών, έλαβε την απόφαση να μην υποβάλει πλέον προσφορές για έργα Phare και Tacis.

123 Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι οι ως άνω αποτυχίες συμπίπτουν με τις καταγγελίες της AFCon ως προς το σχέδιο FDRUS 9902. Αναφέρουν δε ότι διαθέτουν αποδεικτικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η AFCon έχει συμπεριληφθεί σε «μαύρο κατάλογο». Το ως άνω στοιχείο της ζημίας υπολογίζεται σε 600 000 ευρώ.

124 Οι ενάγοντες προβάλλουν ότι η ως άνω προσβολή της φήμης της AFCon θίγει, επίσης, εκείνη του P. Mc Mullin και του S. O'Grady. Υπολογίζουν δε το ως άνω στοιχείο της ζημίας σε 75 000 ευρώ ανά πρόσωπο.

125 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις των εναγόντων είναι αβάσιμες. Οι πικρίες της AFCon μπορούν να εξηγηθούν από πολλούς άλλους λόγους, εκτός από την ανάθεση της επίμαχης συμβάσεως στη GFA. Η Επιτροπή διαψεύδει την ύπαρξη οποιουδήποτε «μαύρου καταλόγου». Διαψεύδει επίσης ότι προσέβαλε τη φήμη του P. Mc Mullin και του S. O' Grady.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

126 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι ενάγοντες δεν απέδειξαν την ύπαρξη οποιουδήποτε «μαύρου καταλόγου» ή επιβλαβών για τη φήμη της AFCon σχεδίων ή πρακτικών που να μπορούν να καταλογισθούν στην Επιτροπή. Κατά συνέπεια, η προβαλλόμενη ζημία δεν μπορεί να θεωρηθεί ενεστώσα, πραγματική και βεβαία.

127 Για τους ίδιους λόγους, πρέπει να απορριφθούν οι σχετικοί με τη φερόμενη ως προσβολή της φήμης του P. Mc Mullin και του S. O'Grady ισχυρισμοί.

ε) Επί των τόκων

Επιχειρήματα των διαδίκων

128 Οι ενάγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο την προσαύξηση του ποσού της αποζημιώσεως που θα επιδικασθεί με συμβατικούς τόκους με βάση το ετήσιο επιτόκιο 8 %, που ισχύει σήμερα στην Ιρλανδία.

129 Επί πλέον, οι ενάγοντες ζητούν να υποχρεωθεί η Επιτροπή να καταβάλει τόκους υπερημερίας, με βάση το ίδιο επιτόκιο, από της εκδόσεως της αποφάσεως επί της παρούσας υποθέσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

130 Όσον αφορά τον υπολογισμό των συμβατικών τόκων, ως σημείο εκκινήσεως του εν λόγω υπολογισμού πρέπει να καθορισθεί η πρώτη ημέρα του μηνός που έπεται εκείνου κατά τη διάρκεια του οποίου η AFCon πραγματοποίησε τις τελευταίες μη δικαστικές ενέργειές της. Δεδομένου ότι αυτές έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του μηνός Φεβρουαρίου 2003, ως σημείο εκκινήσεως πρέπει να καθοριστεί η 1η Μαρτίου 2003.

131 Από τα παραρτήματα του δικογράφου της αγωγής προκύπτει ότι οι ενάγοντες δεν ζήτησαν, κατά τον υπολογισμό της προβαλλομένης ζημίας, να γίνει ανατοκισμός. Κατά συνέπεια, για την εκκαθάριση της οφειλής της Επιτροπής, δεν πρέπει να γίνει ανατοκισμός.

132 Όσον αφορά τον καθορισμό του επιτοκίου για τους συμβατικούς τόκους, το εν λόγω επιτόκιο πρέπει να υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις κύριες δραστηριότητες αναχρηματοδοτήσεως, όπως ίσχυε κατά την κρίσιμη περίοδο, προσαυξημένου κατά δύο μονάδες, ήτοι ενός ετησίου επιτοκίου 4 %. Το ποσό της οφειλής της Επιτροπής έναντι της AFCon ανέρχεται, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως, στο ποσό των 48 605 ευρώ, περιλαμβανομένων των τόκων.

133 Το ως άνω ποσό πρέπει να προσαυξηθεί με τόκους υπερημερίας από της εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως μέχρι πλήρους αποπληρωμής. Το εφαρμοστέο επιτόκιο για τους τόκους υπερημερίας υπολογίζεται βάσει του επιτοκίου που καθορίζει η

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις κύριες δραστηριότητες αναχρηματοδοτήσεως, όπως ίσχυε κατά την κρίσιμη περίοδο, προσαυξημένου κατά δύο μονάδες. Το ποσό των τόκων υπολογίζεται κατόπιν ανατοκισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

134 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα των εναγόντων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Υποχρεώνει την Επιτροπή να καταβάλει στην AFCon το ποσό των 48 605 ευρώ, προσαυξημένο με τόκους υπολογιζομένους από της εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως μέχρι πλήρους αποπληρωμής. Το εφαρμοστέο**

επιτόκιο υπολογίζεται βάσει του επιτοκίου που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις κύριες δραστηριότητες αναχρηματοδοτήσεως, όπως ίσχυε κατά την κρίσιμη περίοδο, προσαυξημένου κατά δύο μονάδες. Το ποσό των τόκων υπολογίζεται κατόπιν ανατοκισμού.

2) **Απορρίπτει την αγωγή κατά τα λοιπά.**

3) **Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.**

Lindh García-Valdecasas Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 17 Μαρτίου 2005.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

P. Lindh

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 985

Διαδικασία ..... II - 990

Αιτήματα των διαδίκων ..... II - 991

Σκεπτικό ..... II - 992

A — Επί του αιτήματος διεξαγωγής αποδείξεων ..... II - 992

B — Επί του αιτήματος αποζημιώσεως ..... II - 993

1. Επί της ελλείψεως νομιμότητας της προσαπτόμενης στην Επιτροπή συμπεριφοράς ..... II - 993

α) Επί του συννόμου της προσφοράς της GFA ..... II - 994

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 994

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 998

β) Επί της προσφυγής σε μη σύννομα κριτήρια αξιολογήσεως ..... II - 1002

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1002

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1003

γ) Επί των συνεπειών της συγκρούσεως συμφερόντων ..... II - 1004

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1004

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1007

2. Επί της ζημίας και του αιτιώδους συνδέσμου ..... II - 1013

α) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αντιστοιχεί στις απώλειες που υπέστησαν οι ενάγοντες λόγω της συμμετοχής τους στη διαδικασία υποβολής προσφορών ..... II - 1014

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1014

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1014

— Επί των σχετικών με την υποβολή της προσφοράς της AFCon δαπανών ..... II - 1015

— Επί των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι ενάγοντες για την αμφισβήτηση της νομιμότητας της διαδικασίας υποβολής προσφορών ..... II - 1017

β) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αντιστοιχεί στην απώλεια κερδών ..... II - 1018

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1018

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1019

γ) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αντιστοιχεί στην απώλεια «γοήτρου» ..... II - 1020

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1020

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1020

δ) Επί της αποκαταστάσεως της ζημίας που αφορά την προσβολή της φήμης της AFCon και των διευθυντικών στελεχών της ..... II - 1021

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1021

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1022

ε) Επί των τόκων ..... II - 1022

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1022

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1023

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 1024